

1:a rev. upplagan

Kemikalier i barns vardag

Lyckans minut

Är det sant, att jag håller ett barn på min arm
och ser mig själv i dess blick,
att fjärdarna gnistra och jorden är varm
och himmelen utan en prick?

Vad är det för tid, vad är det för år,
vem är jag, vad bär jag för namn?
Du skrattande knypte med solblekt hår,
hur fick jag dig i min famn?

Jag lever, jag lever! På jorden jag står.
Var har jag varit förut?

Jag väntade visst millioner år
på denna enda minut.

Kemikalier i barns vardag

Att vara förälder är en stor lycka. Men det är också att ständigt känna ansvar och ofta oroa sig. Det moderna samhället är komplicerat och det är inte lätt för en förälder att hålla reda på alla faror och förutse alla risker.

Kemikalier gör mycket i våra liv enklare. Men de kan också vara farliga, för både hälsan och miljön. Kemikalieinspektionen arbetar för att förebygga skador från kemiska produkter. Vi sätter upp regler och kontrollerar företagen. Men vi kan inte skapa ett fullständigt riskfritt samhälle för barnen. Dina omsorger som förälder behövs självklart! Med den här broschyren vill vi berätta var riskerna finns, så att du kan undvika dem. På så vis kan du förhoppningsvis slippa onödig oro, och njuta mer av att vara förälder.

VAD ÄR FARLIGT?

Kemikalier kan vara farliga på olika sätt. De kan vara akut giftiga, vilket betyder att de skadar genast. Ju mer akut giftiga de är desto mindre mängd av kemikalien behövs för att orsaka skada. De kan också vara farliga genom att de är långlivade. Det betyder att de inte bryts ned i kroppen eller i miljön, utan stannar kvar och kan fortsätta orsaka skada.

Det finns också kemikalier som varken är särskilt giftiga eller långlivade, men som ändå kan orsaka skada, tex allergi, om man utsätts för dem ofta.

ÄR DET FARLIGARE FÖR BARNEN?

Barnen är beroende av våra omsorger, eftersom de är just barn och inte vuxna i miniatyr. De allra minsta småttingarna stoppar allt i munnen, de utforskar sin omgivning genom att smaka och suga på saker. De lite äldre barnen undersöker skåp och lådor och ger sig gärna av på upptäcktsfärd till garaget eller redskapsskjulet. De har en oändlig nyfikenhet men ingen erfarenhet och kan inte skilja på farligt och ofarligt.

Barnens kroppar är inte färdigutvecklade, därför är de mera känsliga för miljöpåverkan. De har tunn och ömtålig hud. De har mera hudyta, de andas mer och äter och dricker mer i förhållande till sin vikt, än vad vi vuxna gör. Så även om de utsätts för samma mängd av ett ämne som en vuxen, relativt sett, så kan de drabbas hårdare.

Barnen kan inte skydda sig själva mot farliga kemikalier. Vi som är vuxna måste göra vad vi kan för att skydda dem. I miljösammanhang talar man ofta om försiktighetsprincipen. Den innebär att man tar det säkra före det osäkra och undviker ämnen som man tror är farliga, även om man inte vet hela sanningen.

Ren och fin

Att ha barn kan ibland kännas som ett evigt tvättande och torkande. Blöjor skall bytas, efter en måltid behöver ofta både barnet och alla kläderna tvättas. Lek och upptäcktsfärder ute och inne sätter spår som behöver tvättas bort. Med så mycket tvättande gäller det att inte ta till starkare medel än vad som behövs. Visst är hygien viktigt, men varken barnet eller hemmet behöver vara kliniskt rent. Med normal hygien behöver man inte använda bakteriedödande medel. Det finns en risk att sådana medel kan göra bakterierna resistenta, så att antibiotika inte längre hjälper när de verkligen behövs. Dessutom är de flesta bakterier faktiskt nyttiga och inte skadliga.

SCHAMPO, TVÅL OCH SKUMBAD

Innehåller tensider som gör själva tvättjobbet, men samtidigt torkar ut huden. Ofta tillsätts också färgämnen, parfym och konserveringsmedel, en del av dem kan framkalla allergier. Det enklaste sättet att minska riskerna är snåla på mängderna, och att välja milda, parfymfria produkter. Titta efter miljömärkena Bra Miljöval och Svanen, samt Astma- och allergiförbundets märke. Märkesguide finns på sidan 28.

TANDKRÄM

En del tandkrämer innehåller bakteriedödande medel och marknadsförs som bra mot infektioner i tandköttet. Men barn behöver i allmänhet inte sådana tandkrämer, välj en utan bakteriedödare.

BADFÄRGKRITOR, BADBOMBER

Räknas som kosmetika och skall därför ha fullständiga innehållsdeklarationer. På så vis kan man undvika ämnen som man misstänker att barnet är allergiskt emot. Det är klokt att undvika produkter som inte är innehållsdeklarerade.

KRÄMER

Om barnets hud är torr och behöver smörjas in, undvik krämer med parfym och konserveringsmedel. Titta efter Astma- och allergiförbundets märke.

VÅTSEKERT

Är praktiska att torka av barnet med vid blöjbyten. Men de innehåller i regel parfym och konserveringsmedel. Se dem som en räddare i nöden, inte som ett dagligt hjälpmedel.

TEXTILIER

I tillverkningen av kläder och andra textilier används massor av kemikalier, många är farliga för både miljö och hälsa. De flesta tillverkare av barnkläder är medvetna om hur viktigt det är att det inte finns kemikalierester kvar i plaggen. Ändå är det klokt att följa den enkla grundregeln att tvätta alla nya kläder innan barnet får ha dem på sig.

Använd ett tvättmedel som är skonsamt för miljö och hälsa, titta efter Svanen, Bra Miljöval och Astma- och allergiförbundets märke. Det finns ett litet utbud av barnkläder och textilier som är miljömärkta, det betyder att de tillverkas med mindre belastning på miljön, och att de inte skall innehålla kemikalierester som kan ge allergier. Titta efter Svanen och Bra Miljöval. Textilbranschens egen märkning Ökotex kan också ge vägledning till textilier utan kemikalierester.

Nitar, dragkedjor, spännen och andra metalleder på kläderna kan innehålla nickel. Långvarig kontakt med nickel kan leda till att man utvecklar allergi. Undvik att låta metallprylar ligga i tät och långvarig kontakt med barnets hud, om du inte är säker på att de är nickelfria. Det finns ett gränsvärde för hur mycket nickel en metalleder får avge för att kallas nickelsäker. Vill du vara extra noga, köp ett nickeltest på apoteket och kolla själv vad som är nickelsäkert.

Leka och upptäcka

”Tänk om det hade funnits sånt där när vi var barn” säger ofta mor- och farföräldrar när de ser den enorma rikedom av färgglada och lockande leksaker i barnens rum eller i leksaksaffären. Utbudet växer hela tiden och förändras ständigt. Men som alla föräldrar märker så går barnens för- tjusning ofta fort över. Sakerna går sönder eller förlorar sin lockelse. Kvar blir drivor av plastskräp som bara kan sluta i sopförbränningsugnen.

PLASTLESAKER

Kommer in barnets liv redan från den första spädbarnstiden. Babyn gillar att suga och tugga på både bitringar och andra mjuka plastprylar. De äldre barnen är omgivna av byggklossar, bilar, båtar, dockor och djur och allt mellan himmel och jord. Många leksaker är gjorda av PVC-plast med tillsats av stabiliserande och mjukgörande medel. Vissa sådana medel är skadliga för miljön och hälsan. En del kan vandra över från leksaken om barnet stoppar den i munnen och suger på den. Det gäller t ex ftalater, som inte längre får förekomma i leksaker som är ämnade för barn under tre år, och som är möjliga att stoppa i munnen. Men eftersom babyn kan stoppa det mesta i munnen, fråga i butiken om leksaken är gjord av PVC även när du handlar till de äldre barnen.

KRITOR, PENNOR, FÄRGER, LIM

Det är självklart att barn skall kunna rita och måla, klippa och klistra utan hälsorisker. De flesta av alla de färger och limmer som är avsedda för barn, är baserade på vatten och inte på lösningsmedel, och det betyder att de är relativt snälla. En möjlig risk med vattenbaserade produkter är att de innehåller konserveringsmedel som kan skapa allergier, men vattenbaserat är ändå helt klart att föredra.

Låt inte barnen gå till överdrift när det gäller att måla sina egna kroppar med fingerfärger eller liknande. Någon gång ibland är säkert helt okej, men är man målrad som tiger eller rymdman hela dagarna, kan man möjligen riskera att få allergi mot konserveringsmedel eller färgämnen.

Oljefärger av den typ som konstnärer använder är inte lämpliga för barn. Dels kan de innehålla giftiga färgämnen, dels måste man använda terpentiner som lösningsmedel. Akrylfärger kan vara ett alternativ för lite större barn som vill måla "på riktigt".

SMINK

Barnsmink och teatersmink är kul och spännande, men inte något man bör använda hela dagarna. Risken finns att man utvecklar allergi mot konserveringsmedel eller något färgämne. Innehållsdeklaration skall finnas på all kosmetik, så att man kan undvika ämnen som man är överkänslig mot.

SMYCKEN

Förutom den uppenbara risken att babyn får pärlor och annat smått i halsen, finns risken för nickelallergi. Fråga efter nickelsäkert eller använd apotekets nickeltest om barnet skall ha metallsmucken under längre tid.

SJÄLVLYSANDE SAKER

Vackra stjärnor och andra figurer som lyser i mörkret är roligt att ha på väggarna i barnkammaren. Självljysande halsband, som ibland kan köpas på bl.a. marknader och festivaler, består av tunna plaströr som innehåller en självljysande vätska. De kan innehålla farliga ftalater och därför ska barn inte bita eller tugga på sådana föremål.

VÄTSKEFYLLDA SAKER

Muggar, dricksglas och nyckelringar kan innehålla mineralolja. Om dessa saker går sönder och barn får i sig innehållet kan de drabbas av s.k. kemisk lunginflammation.

SÅNT SOM BLINKAR OCH LÅTER

Många leksaker innehåller batterier som gör att de kan blinka, tuta, eller spela melodier. Vid det här laget har vi lärt oss att vanliga stav-

batterier inte skall slängas i soporna, eftersom de kan innehålla miljöfarliga metaller. Batterierna har dessutom blivit allt mindre farliga. Men i småprylar som nyckelringar, pennvässare, hårsnoddar och födelsedagskort finns pyttesmå knappcells-batterier. De innehåller fortfarande i regel kvicksilver, som gör stor skada när det hamnar i soporna och sedan i naturen. Om du vill köpa sådana leksaker, släng dem inte i soporna utan att först peta loss batteriet och lägga i batteriinsamlingen. Går det inte att få loss batteriet, så lämna tillbaka hela varan till affären, säljaren har skyldighet att ta hand om varor med inbyggda batterier.

LERA, MASSA, SLIME

Modelleror, lekmassor och så kallat slime består ofta av plast med varierande mängder av tillsatser. En del av dem är gjorda av PVC och kan innehålla farliga ftalater. Leror och massor bör inte användas av små barn som stoppar saker i munnen och ofta suger på fingrarna.

ELEKTRONISKA APPARATER

Datorer och tv-spel är numera en självklar del av barnens vardag. I apparaternas höljen finns i regel flamskyddsmedel som skall göra dem mindre brandfarliga. Men många flamskyddsmedel är mycket skadliga både för hälsa och miljö. När apparaterna används kan de avge små mängder av flamskyddsmedel till luften. Störst är risken när apparaterna är nya. Därför är det en bra idé att låta en ny apparat stå påslagen i ett välventilerat rum den första veckan.

BYGGSATSER

Att bygga modeller av bilar, flygplan och båtar kräver både fingerfärdighet, koncentrationsförmåga och läskunnighet. Därför är det rätt självklart att man inte ger sådana leksaker till småbarn. Men se upp så att de inte kommer över lim, färg eller andra kemikalier som tillhör äldre syskon. Och även de större barnen kan behöva en del tillsyn, så att de inte sitter med näsan över färgburkarna i oventilerade rum. Färger och limmer till sådana här leksaker innehåller nästan alltid lösningsmedel!

Sova

När man har ett nyfött litet barn vill man gärna göra riktigt fint åt det. Man får lust att måla och tapetsera i barnets sovrum, man vill kanske köpa allt nytt: både säng, madrass och sängkläder. Men för det helt späda barnet är det faktiskt bättre om man låter bli! Både färg, byggmaterial och textilier avger mest kemikalier när de är nya.

MADRASS

När man tillverkar skumgummimadrasser används farliga kemikalier. De skall vara borta ur den färdiga madrassen, men några gånger har det hänt att detta inte fungerat. Om du tycker att barnets nya madrass luktar "kemiskt" är det bra att låta den ligga och vädra ett par veckor innan barnet får sova på den.

SÄNGKLÄDER

Det är klokt att alltid tvätta nya lakan, påslakan och örngott innan man använder dem. Nya textilier kan innehålla rester av de kemikalier som används vid tillverkningen av tyget eller för att undvika skrynklor vid transporter.

MATERIAL I BARNKAMMAREN

Om du bygger om eller målar om i barnkammaren, vädra ut ordentligt och vänta ett par veckor innan du låter barnet sova där. Detta är viktigare ju späda barnet är. Nya spånskivor kan avge formaldehyd som är allergiframkallande. Plastbelagda tapeter kan innehålla skadliga mjukgörare. Målarfärg kan avge allergiframkallande ämnen.

Utomhus

Det är bra för barn att vara ute i friska luften. Inomhusluft innehåller mer av mögel, kvalster, kemikalier, damm och annat onyttigt än vad utomhusluften gör. Undantaget kan möjligen vara luften vid starkt trafikerade storstadsgator. Bilavgaser innehåller många skadliga ämnen.

SANDLÅDOR OCH LEKREDSKAP AV TRÄ

Vid lekplatsen finns många konstruktioner av trä: klätterställningar, sandlådor, och bänkar. Trä utomhus är ofta impregnerat. Ibland återanvänds gamla järnvägsslipers eller telefonstolpar som är impregnerade med kreosot, men vid lekplatser får det inte förekomma. Kreosoten "svettas" ut allergi- och cancerframkallande ämnen, särskilt när det är varmt. Kreosotbehandlat trä är svart eller brunt och luktar tjära.

Andra traditionella impregneringsmedel innehåller farliga metaller som koppar, krom och arsenik. Metallerna läcker långsamt ut till omgivningen. Sådant virke brukar kallas CCA-impregnerat. Om du är med och påverkar lekplatsens utformning och skötsel, se till att ni undviker tryckimpregnerat trä där detta inte oundvikligen behövs.

Välj hellre trävirke som är naturligt motståndskraftigt mot röta, som t ex kärnvirke av furu, ek eller lärkträ. Förstärk genom att olja in träet regelbundet. Eller fråga efter virke som är impregnerat utan tungmetaller.

CCA-impregnerat virke behövs egentligen bara under extrema förhållanden, eller när man vill att en konstruktion skall hålla i bortåt 40 år. Klätterställningar och sandlådor brukar vara rivningsmogna långt innan dess, på grund av barnens härjningar snarare än rötsvamparnas angrepp.

MYGGMEDEL

Myggmedel kan innehålla ämnen som irriterar ögonen och huden och kan orsaka förgiftning vid överdrivet bruk. Var så sparsam som möjligt med myggmedel, sätt istället på barnet kläder som täcker det mesta av kroppen, och smörj myggmedel bara på de ställen som inte kan täckas. Undvik att smörja runt ögon och mun. Barn under tre år bör inte komma i kontakt med myggmedel alls.

SOLKRÄM

Den som ofta utsätter sig för stark sol riskerar att få hudcancer. Risken är störst om man blivit bränd av solen som barn. Spädbarn skall därför aldrig vistas i direkt solljus. Lite äldre barn skyddar man i första hand med hjälp av kläder. De hudpartier som man inte kan täcka med kläder, bör man smörja in med solkräm med hög skyddsfaktor (mer än 15). Men smörj aldrig in hela kroppen på barn, eftersom solkrämer kan innehålla allergiframkallande ämnen.

I de vuxnas värld

Barn brukar gärna vilja vara med och hjälpa till med allt spännande som vuxna gör. Tänk en gång extra, så att de inte utsätts för onödiga risker. Vi använder mängder av kemikalier i våra hem, trädgårdar och garage. I alla dessa flaskor och burkar med hushållskemikalier, bilvårdsprodukter, bränslen och rengöringsmedel finns många ämnen som innebär akuta risker för förgiftning. Och alla kemikalier kan vara farliga om man använder dem fel. Tre bra sätt att minska riskerna är att rensa bort onödiga produkter, inte använda mer än vad som är nödvändigt, och förvara alla kemikalier barnsäkert. Barnsäkra förpackningar innebär ingen garanti för att barnen inte kan öppna dem, bara att det tar längre tid. Förvara kemikalier i sin originalförpackning, absolut inte i läskflaskor eller kakburkar! Om olyckan ändå är framme och barnet får i sig eller på sig något som du tror är farligt, ring 112 och begär giftinformation!

TVÄTTA, STÄDA, DISKA

Tvättmedel är farligt att få i sig, håll paketet borta från småbarn. Men ägna också en tanke åt risken för allergier. De flesta tvättmedel innehåller parfymer, som ibland kan orsaka allergi. Flytande produkter kan också innehålla konserveringsmedel. Titta efter produkter med Astma- och allergiförbundets märke.

Sköljmedel innebär en ökad allergirisk eftersom medlet sitter kvar i kläderna och därmed kommer i direktkontakt med barnets hud. Överväg om du verkligen behöver använda sköljmedel.

Maskindiskmedel är i regel irriterande på huden och försett med orange varningsmärke. Förvara det på ett betryggande sätt!

Rengöringsmedel, golvpolish och liknande bör förvaras oåtkomligt för barn. Kom ihåg att hålla flaskorna under uppsikt även när du använder dem, skruva på korken ordentligt. Satsa på att minska förbrukningen av städskemikalier, använd istället mikrofiberdukar och moppar. Det innebär att belastningen på miljön minskar.

MÅLA, LAGA, FIXA

Propplösare som innehåller kaustiksoda (även kallat lut i dagligt tal) är starkt frätande och kan innebära livsfara. I regel behövs det inte i hemmet. Stopp i vasken kan fixas på mekanisk väg med t ex rensband. Om det inte hjälper, kalla på en rörmokare.

Många produkter avsedda för ugnrensning är frätande, prova att göra ren ugnen med såpa istället!

Lampolja och lysfotogen har orsakat flera förgiftningsfall, då barn har lockats att dricka vätskan. Det är numera förbjudet att sälja hälsofarliga lampoljor som är färgade. Det måste också finnas en varningstext på förpackningen, som uppmanar användaren att förvara lamporna utom räckhåll för barn.

Lacknafta, färg, lack och sprayer med organiska lösningsmedel bör inte användas i rum där barnen vistas. Ställ inte penslar i blöt i lösningsmedel där barn kan komma åt dem. Täck över med lock eller plastpåse.

BILEN

De flesta bilvårdsprodukter är skadliga för hälsan om de används på fel sätt. Förvara dem barnsäkert. Några är extra farliga. Det gäller förstas bensin, som är mycket giftigt och avger hälsofarliga ångor, glykol/kylarvätska som är giftigt, och batterisyra som är starkt frätande.

TRÄDGÅRDEN

Kemiska bekämpningsmedel mot ogräs och insekter är hälsofarliga och måste hanteras med största varsamhet, om man alls skall använda dem. Överväg om du inte kan sköta trädgården utan kemikalier. Det finns bra trädgårdshandböcker som beskriver hur man odlar ekologiskt. Det finns också nyutvecklade mekaniska hjälpmedel som t ex ångsprutor mot ogräs. Bekämpningsmedel ska alltid ha ett registreringsnummer på förpackningen. Konsumenter får bara använda sådana som är märkta med ”klass 3”. Att medlet är godkänt innebär inte att det är riskfritt att använda.

För att tända grillen kan man använda tändpapper eller elektrisk grilltändare istället för tändvätska.

Vad betyder märket?

Det finns symboler och märken av många olika slag. Några är livsviktiga att känna till, som de orange farosymbolerna som används på kemiska produkter. Andra ger pålitlig hjälp att välja de varor som är bäst för miljön och hälsan. En del är rent nonsens, som t ex de hemmagjorda symboler som en del tillverkare sätter på sina varor.

FAROSYMBOLER

Enligt lag skall farliga kemiska produkter vara märkta med farosymboler på orange botten. De flesta farliga produkter används enbart av yrkesmän, men några säljs också till konsumenter. En bra grundregel är att undvika att köpa produkter med farosymboler och istället använda mildare alternativ.

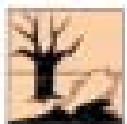
Mycket giftig eller giftig produkt. Kan ge bestående eller livshotande skador vid inandning, hudkontakt eller förtäring.

Frätande produkt. Kan ge frätsår på hud och bestående skador i matstrupe och på ögon.

Hälsoskadlig eller irriterande produkt. Kan ge skador vid inandning, hudkontakt eller förtäring. Vissa produkter kan ge allvarliga skador efter långvarig användning.

Miljöfarlig produkt. Kan skada miljön på lång eller kort sikt.

Extremt eller mycket brandfarlig och lättantändlig produkt. Kan explodera vid antändning.

Explosiv produkt, måste hanteras extra varsamt.

Svalan är Astma- och allergiförbundets märke. Det ges till produkter med låg allergirisk.

Svanen, *Bra Miljöval* och *EU-blomman* är tre oberoende och pålitliga miljömärkningar för produkter och tjänster. De har omfattande miljökrav och kontrollerar att produkterna uppfyller dem.

TCO 95 och *TCO 99* är en kvalitets- och miljömärkning av datorer och annan kontorsutrustning.

Hand i bok-symbolen ska finnas på en kosmetisk produkt om mer information finns att läsa någon annanstans. Det kan t.ex. vara en bifogad folder, etikett, tejp eller kort. Den information det kan röra sig om är t.ex. innehållsdeklaration, varningsmärkning eller användarinformation.

LÄSTIPS

Ett ögonblicks verk – låt det inte hända! och *Råd vid förgiftningstillbud* är informationsmaterial från Giftinformationscentralen (en broschyr och en affisch) om hur man ska bete sig om barnet fått i sig kemikalier. Beställes hos Förlagshuset Gothia, Box 15169, 104 65 Stockholm. Tel 08-462 26 70. E-post info.gothia@verbum.se

Farligt – ofarligt? är en bok från Konsumentverket och Giftinformationscentralen om hur man undviker förgiftningstillbud och ger första hjälpen. Den innehåller också listor över vanliga kemikalier och växter med information om hur pass farliga de är för barn. Beställes hos Konsumentverkets kundtjänst, 118 87 Stockholm. Tel 08-429 05 00 eller via hemsidan www.konsumentverket.se

Apotekets broschyrer *Apotekets råd om små barn* och *Apotekets råd när du tar medicin!* kan hämtas på närmaste Apotek.

Broschyrer från Kemikalieinspektionen, kan beställas från Närservice, Box 6, 646 21 Gnesta, tel: 0158-24 51 35, e-post: gnestalagret@ams.amv.se. Vissa kan också laddas ned från Kemikalieinspektionens hemsida: www.kemi.se. Ett urval av titlarna: *Miljön, hälsan och tillsatser i PVC-plast. Tänk på miljön, välj rätt virke och träskydd. Nästa sekel nickelsäkert. Allergi och kemiska produkter. Kemikalier i kläder, ansvar regler, risker.*

KONTAKTER:

- Om ditt barn svält någon kemikalie som du tror är farlig, ring 112 och begär "giftinformation".
- Frågor om förgiftningar som inte rör akuta händelser kan du ställa till Giftinformationscentralen på dagtid, tel 08-33 12 31 eller via internet: www.giftinformation.apoteket.se
- Kommunens konsumentvägledare kan ge råd om säkra och miljövänliga produktval. Men inte alla kommuner har egen konsumentvägledning. Adresser finns i telefonkatalogen.
- Kommunens miljö- och hälsoskyddskontor kan också ge råd om hälsa och miljö. Adress finns i telefonkatalogen.
- Barnavårdscentralen kan svara på många frågor om barns hälsa och säkerhet.
- Astma- och allergiförbundet har informationsmaterial om allergirisker och listor på produkter som anses bättre än andra ur allergisympunkt. Tel: 08-506 28 200, www.astmaoallergiforbundet.se
- Svanen och EU-blomman nås på tel 08-610 30 40, hemsida: www.svanen.nu
- Bra Miljöval nås på tel: 031-711 64 50, hemsida: www.snf.se
- Cancerfonden, 101 55 Stockholm. Tel 08-677 10 00. www.cancerfonden.se. På deras webbplats finns info om kampanjen "sola sakta"
- Läkemedelsverket kan svara på frågor om tillsatser i kosmetika. Tel: 018-17 46 00, hemsida: www.mpa.se

REGISTER

Badbomber	7
Badfärgkriter	7
Barnkammaren	16
Batterier	12
Bilen	24
Byggsatser	13
Diska	23
Elektronik	13
Färger	11
Kriter	11
Krämer	8
Lampolja	24
Lim	11
Madrass	16
Modellera, lekmassa, slime	13
Myggmedel	19
Måla	24
Pennor	11
Plastleksaker	11
Propplösare	24
Sandlådan	19
Schampo	7
Självlysande saker	12
Skumbad	7
Smink	12
Smycken	12
Solkräm	20
Städa	23
Sängkläder	16
Tandkräm	7
Textilier	8
Trädgården	24
Tvål	7
Tvätta	23
Vätservetter	8
Vätskefyllda saker	12

A large, dark, irregular ring shape is drawn on a light-colored, textured surface. The ring is composed of a thick, dark material, possibly ink or paint, and has a rough, uneven edge. The background is a light, speckled grey or off-white color with a fine, granular texture. The ring is positioned in the lower half of the frame, with its top edge near the center and its bottom edge extending towards the bottom right corner.

Utgiven av kemikalieinspektionen 2000, reviderad i december 2002. Kemikalieinspektionen arbetar för att förebygga skador på människor och miljö från kemiska och biotekniska produkter. Vår vision är att kommande generationer lever med god hälsa och miljö i ett hållbart samhälle.

Idé och form: K2 Grafisk form och produktion. Tryck: Tyckhus 2. Beställningsnummer: 510 746
ISBN 91-7932-052-X. Beställningsadress: Närservice, Margretedalsvägen 6, 646 34 Gnesta,
e-post: gnestalagret@ams.amv.se, fax: 0158-24 51 36, tel: 0158-24 51 35

Kemikalier i barns vardag är en broschyr för alla som vårdar barn. Den berättar om vad man själv kan göra för att minska riskerna att barnen skadas av de kemikalier som omger oss alla.

Den tar upp allt från leksaker och textilier till målarfärg och byggmaterial.

KEMI

KEMIKALIEINSPEKTIONEN

www.kemi.se